

บทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ ตำบลห้วยข้าวกล้า อำเภोजัน จังหวัดพะเยา

สุภัค พรรคนา

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

บทคัดย่อ

การวิจัยศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ วัดระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทผู้นำชุมชนและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ โดยจำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 381 คน ตามสูตรของทาร์ยามาเน่ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แจกแจงความถี่ การวิเคราะห์ความแตกต่างค่าที การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41-50 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป อาชีพรับจ้าง สอดคล้องกับระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านระวางชี้แนวเขตและรับรองแนวเขตที่สาธารณประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยด้านความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทผู้นำชุมชนอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : บทบาท, ผู้นำชุมชน, ประชาชน, ที่ดินสาธารณประโยชน์

Abstract

This research study examined the role of community leaders in solving the problem of encroachment on public utilities, measured the level of public opinion on the role of community leaders, and compared the level of public opinion on the role of community leaders in solving the problem of encroachment on public utilities, classified by demographic factors.

The researcher used a quantitative research method by randomly sampling a population of 381 people according to Taro Yamane's formula, using a questionnaire as a tool. The statistics used for data analysis include percentages, mean, standard deviation, frequency distribution, t-test difference analysis, one-way analysis of variance, and hypothesis testing with statistics. The level of statistical significance was set at 0.05.

The results of the study found that the majority of respondents were male, aged 41-50 years, with a bachelor's degree or higher, and employed as laborers. This is consistent with the level of public opinion on the role of community leaders in solving the problem of encroachment on public utilities. When considering each aspect, it was found that the aspect of carefully defining and certifying public utility boundaries had the highest mean score. The results of the research hypothesis testing found that demographic factors had opinions on the role of community leaders in solving the problem of encroachment on public utilities that were significantly different at the .05 level. The factor of public opinion on the role of community leaders was at a high level.

Keywords: Role, Community leaders, Public, Public land

บทนำ

ที่ดินสาธารณประโยชน์ ถือว่าเป็นที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินในประเทศไทยนั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ที่ดินของเอกชนและที่ดินของรัฐ โดยที่ดินของเอกชนนั้น ได้แก่ ที่ดินที่ประชาชนมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายและทางราชการออกเอกสารสิทธิให้ตามประมวลกฎหมายที่ดินในรูปของโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3, น.ส.3 ก) ที่ดินของรัฐนั้นมีหลายประเภท แต่ละประเภทก็จะมีกฎหมายบัญญัติอำนาจในการดูแลรักษาโดยเฉพาะสำหรับที่ดินสาธารณประโยชน์ การขอใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐนั้นมีหลายวิธี โดยจะมีทั้งเป็นกรณีทวงถามเมืองเป็นผู้ขอและเอกชนเป็นผู้ขอในการพิจารณาว่า จะต้องดำเนินการโดยวิธีใด จะต้องพิจารณาจากสถานะของที่ดินและวัตถุประสงค์กิจกรรมในการดำเนินการแต่ละเรื่อง (กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย, 2561)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์ ตำบลห้วยข้าวกล้า อำเภोजัน จังหวัดพะเยา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์ ตำบลห้วยข้าวกล้า อำเภोजัน จังหวัดพะเยา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทผู้นำชุมชนและความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์ ตำบลห้วยข้าวกล้า อำเภोजัน จังหวัดพะเยา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วยปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ประกอบด้วย 7 บทบาท คือ บทบาทอำนาจในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน บทบาทในการระงับข้อพิพาทหรือดำเนินคดี บทบาทในการตรวจสอบข้อเท็จจริง บทบาทการพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะประโยชน์ บทบาท การจัดให้มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง บทบาทการจัดให้มีทะเบียนที่สาธารณะประโยชน์และ บทบาทในการระวางชี้แนวเขตและรับรองแนวเขตที่สาธารณะประโยชน์

2. ขอบเขตด้านประชากร คือ ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลห้วยข้าวก่ำ อำเภोजุน จังหวัดพะเยา ซึ่งมี 12 หมู่บ้าน จำนวน 8,082 คน (สำนักทะเบียนตำบลห้วยข้าวก่ำ อำเภोजุน จังหวัดพะเยา , 2566) ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ที่ใช้ในการวิจัย ได้มาจากการคำนวณโดยใช้สูตร ทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 381 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ตำบลห้วยข้าวก่ำ อำเภोजุน จังหวัดพะเยา เป็นการเลือกพื้นที่ศึกษาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เนื่องจากเป็นพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบทที่มีความหลากหลายในการใช้ประโยชน์จากที่ดิน เป็นพื้นที่ที่ผู้ทำวิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลได้

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2566

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้นำชุมชนที่มีเพศ ต่างกัน มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะประโยชน์ตำบลห้วยข้าวก่ำ อำเภोजุน พะเยา แตกต่างกัน

2. ผู้นำชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะประโยชน์ตำบลห้วยข้าวก่ำ อำเภोजุน พะเยา แตกต่างกัน

3. ผู้นำชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะประโยชน์ตำบลห้วยข้าวก่ำ อำเภोजุน พะเยา แตกต่างกัน

4. ผู้นำชุมชนที่มีอาชีพต่างกัน มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะประโยชน์ตำบลห้วยข้าวก่ำ อำเภोजุน พะเยา แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลห้วยข้าวก่ำ อำเภोजุน จังหวัดพะเยา มีประชากรจำนวน 8,082 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 381 คน โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แจกแจงความถี่ การวิเคราะห์ความแตกต่างค่าที่ การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ ตำบลห้วยข้าวก่ำ อำเภोजุน จังหวัดพะเยา สรุปผลได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 53.8 มีช่วงอายุ 41 ปีขึ้นไป – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.5 ระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 39.9 และประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 52.2

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ ตำบลห้วยข้าวก่ำ อำเภोजุน จังหวัดพะเยา พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทผู้นำชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับที่มาก ($\bar{X} = 3.75$, $SD = 0.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านระงับชี้แจงเขตและรับรองแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ ($\bar{x} = 3.85$, $S.D. = 0.76$) ด้านตรวจสอบข้อเท็จจริง ($\bar{x} = 3.78$, $S.D. = 0.75$) ด้านระงับข้อพิพาทหรือดำเนินคดีเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์ ($\bar{x} = 3.78$, $S.D. = 0.67$) ด้านพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณประโยชน์ ($\bar{x} = 3.76$, $S.D. = 0.63$) ด้านอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน ($\bar{x} = 3.75$, $S.D. = 0.67$) ด้านจัดให้มีทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ ($\bar{x} = 3.67$, $S.D. = 0.78$) ด้านจัดให้มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ($\bar{x} = 3.60$, $S.D. = 0.67$)

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ ตำบลห้วยข้าวก่ำ อำเภोजุน จังหวัดพะเยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

1) สมมุติฐานที่ 1 ผู้นำชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ตำบลห้วยข้าวก่ำ อำเภोजุน จังหวัดพะเยา พบว่า เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำ โดยรวมมีความแตกต่างกัน

2) สมมุติฐานที่ 2 ผู้นำชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ตำบลห้วยข้าวก่ำ อำเภोजุน จังหวัดพะเยา พบว่า อายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำ โดยรวมมีความแตกต่างกัน

3) สมมุติฐานที่ 3 ผู้นำชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ตำบลห้วยข้าวก่ำ อำเภोजุน จังหวัดพะเยา พบว่า ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำ โดยรวมเฉลี่ยมีความแตกต่างกัน

4) สมมุติฐานที่ 4 ผู้นำชุมชนที่มีอาชีพต่างกัน มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ตำบลห้วยข้าวก่ำ อำเภोजุน จังหวัดพะเยา พบว่า ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำ โดยรวมมีความแตกต่างกัน

แนวคิดและทฤษฎี

ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2551) มีนายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป็นผู้มีอำนาจดูแลรักษา การที่จะพิจารณาว่าที่ดินแปลงใดเป็นที่สาธารณประโยชน์หรือไม่ จะต้องพิจารณาจากการเกิดของที่ดินสาธารณประโยชน์ นั้น

1. เกิดขึ้นโดยผลของกฎหมาย โดยจะต้องพิจารณาว่าดินสาธารณประโยชน์นั้น เกิดขึ้นในช่วงเวลาใด

1.1 เกิดขึ้นก่อนปี พ.ศ. 2475 ช่วงนี้ไม่มีกำหนดรูปแบบไว้ อาจเป็นการสงวนหวงห้ามโดยพระบรมราชโองการ ผู้ว่าการมณฑล สมุหเทศาภิบาล กรรมการอำเภอ กำนัน เป็นต้น

1.2 เกิดขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2475-พ.ศ. 2479 ในช่วงนี้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. 2475 ใช้บังคับการสงวนหวงห้ามต้องออกเป็นพระราชกฤษฎีกาเท่านั้น

1.3 เกิดขึ้นหลังปี พ.ศ. 2497 จนถึงปัจจุบัน ช่วงนี้มีประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ การดำเนินการสงวนหวงห้ามจะต้องดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดิน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติก่อน

การจะดูว่ามีการสงวนหวงห้ามโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้น สามารถดูจากทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ โดยทะเบียนดังกล่าวจะเก็บไว้ที่ ที่ว่าการอำเภอ ที่สำนักงานที่ดินท้องที่ และที่กรมที่ดิน ซึ่งในทะเบียนที่สาธารณประโยชน์จะระบุผู้หวงห้าม วัน เดือน ปี ที่หวงห้ามไว้ หรือไม่มี การขึ้นทะเบียน

แต่อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าจะไม่ปรากฏว่ามีการสงวนหวงห้ามไว้ หรือไม่มีการขึ้นทะเบียนที่สาธารณะไว้ ก็ไม่ได้หมายความว่าที่ดินนั้นจะไม่เป็นที่สาธารณประโยชน์ ที่สาธารณประโยชน์ อาจเกิดขึ้นโดยเหตุประการอื่นๆ

2. เกิดขึ้นโดยสภาพธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ คลอง ห้วย หนอง บึง เป็นต้น

3. เกิดขึ้นโดยการเข้าร่วมกันของราษฎร เช่น เดิมเป็นที่รกร้างว่างเปล่าต่อมาราษฎรนำวัว ควาย เข้าไปเลี้ยงจนกลายเป็นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์สาธารณประโยชน์ เป็นต้น

4. เกิดขึ้นโดยการอุทิศ มี 2 กรณี

ก. อุทิศโดยตรง เช่น ทำหนังสือ หรือจดทะเบียนในโฉนดที่ดินยกให้เป็นที่สาธารณะ

ข. อุทิศโดยปริยาย เช่น เจ้าของที่ดินยินยอมให้ประชาชนทั่วไปเดินผ่านโดยไม่มีการโต้แย้ง หวงกันเป็นเวลานาน ก็เป็นการอุทิศโดยปริยาย เป็นทางสาธารณะแล้ว

ดังนั้น ในการพิจารณาว่าที่ดินแปลงใดเป็นที่สาธารณประโยชน์หรือไม่จะต้องพิจารณาว่าเกิดขึ้นเมื่อใด อย่างไร การที่เราจะทราบข้อมูลดังกล่าว ก็ต้องดูจากเอกสารราชการ เช่น ทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ระวังแผนที่ เอกสารที่ดินแปลงข้างเคียง ภาพถ่ายทางอากาศ เป็นต้น แต่ถ้าไม่มีหลักฐานดังกล่าว ก็ต้องนำสืบจากพยานบุคคล ผู้ปกครองท้องที่ในอดีต ผู้สูงอายุ เจ้าของที่ดินข้างเคียงที่ทราบประวัติความเป็นมาของที่ดินสาธารณประโยชน์ดังกล่าว และตรวจสอบจากสภาพที่ดินจริง (กระทรวงมหาดไทย, 2561)

บทบาทเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่แสดงต่อกัน เป็นแบบแผนทางพฤติกรรมของสังคมที่อาจจะกำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคมไว้ ทำให้บุคคลอื่นที่เชื่อหรือคาดหวังว่าผู้ที่ดำรงตำแหน่งหรือสถานภาพนั้นๆ ควรปฏิบัติอะไร อย่างไร แค่นั้น ภายใต้สถานการณ์หนึ่ง เช่น

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของผู้นำชุมชนที่ประชาชนคาดหวัง ในบทบาท

ฐานะผู้นำชุมชนในการดูแลรักษาที่ดินที่ดินสาธารณะประโยชน์ ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2551)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ผู้นำชุมชนจะคงความสำคัญในระดับตำบลหมู่บ้าน ดังที่เคยเป็นมาในอดีตได้จำเป็นต้องแสดงบทบาทในฐานะผู้รอบรู้อย่างแท้จริงในเรื่องของตนเอง ซึ่งผู้นำชุมชนจะต้องเพิ่มลักษณะของการเป็นผู้เชี่ยวชาญในการบริหารจัดการ ด้านการศึกษา ด้านบุคลิกการเป็นผู้นำมากกว่าการมีบทบาทเป็นผู้เสนอแนะ หรือรับเรื่องราวข้อขัดข้องของลูกบ้านไปแจ้งต่อทางการอย่างเดียว ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ และด้านบทบาทอำนาจจะจับข้อพิพาทหรือดำเนินคดีเกี่ยวกับที่ดินสาธารณะประโยชน์ ตรวจสอบข้อเท็จจริง พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ จัดให้มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง จัดให้มีทะเบียนที่สาธารณะประโยชน์ ระวางชี้แนวเขต และรับรองแนวเขตที่สาธารณะประโยชน์

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ ตำบลห้วยข้าวเก่า อำเภอจุน จังหวัดพะเยา

จากการศึกษานี้พบว่า ระดับความคิดเห็น 7 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวความคิดของ อนุวัตร กองพันธ์ (2560) กล่าวว่าในภาพรวมประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี มีความคิดเห็นต่อบทบาททางการเมืองของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมาก ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาส่งเสริมอาชีพ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการทะเบียนต่างๆ ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และด้านนโยบายเร่งด่วนอื่นๆ เช่นเดียวกับ ทรัพย์ ศรีสะอาด (2562) กล่าวว่าในการคาดหวังกับบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมากคือ ด้านปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านนโยบายเร่งด่วนอื่นๆ ด้านทะเบียนต่างๆ ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ตามลำดับ เช่นเดียวกับ กุญชลี วรรณโร (2563) ที่กล่าวถึงบทบาทการปกครองท้องที่ในปัจจุบันที่สามารถปฏิบัติได้จริงตามกฎหมาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านนโยบายเร่งด่วน รองลงมา คือ ด้านป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านทะเบียนต่างๆ และด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อนุญา ศุภจรรยา (2563) ที่กล่าวถึงบทบาทกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่พึงประสงค์ บทบาทด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ยึดมั่นในระเบียบวินัย มีความอดทน ขยัน อดทน มุ่งมั่น มีความเสียสละ มีจิตอาสา มีความเป็นกลาง ปราศจากอคติ ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน ทำงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

2. ด้านระดับข้อพิพาทหรือดำเนินคดีเกี่ยวกับที่ดินสาธารณะประโยชน์ ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวความคิดของ วิภา รุ่งจรัส และพัชรี ศิลารัตน์ (2560) กล่าวว่าควรมีการร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าที่ตำรวจอย่างใกล้ชิด ควรมีการส่งเสริมอาชีพรองนอกฤดูกาลทำนา และควรมีการอบรมประชาชนให้มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน จะเห็นได้ว่าผู้นำชุมชน มีบทบาทในการส่งเสริมอาชีพ การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย แก่ประชาชน เช่นเดียวกับ พระมหาวีเศษ กนต์ธมโม (มั่งคั่ง). (2562) กล่าวว่าบทบาทผู้นำฝ่ายปกครองในการจัดการปัญหาความขัดแย้งในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับ ด้านการหลีกเลี่ยง ด้านการปรองดอง ด้านการร่วมมือ ด้านการประนีประนอม และด้านการบังคับ

3. ด้านตรวจสอบข้อเท็จจริง ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวความคิดของ สถิตคุณ บุญเรือน, วัชรินทร์ สุทธิชัย และสิทธิพร สุนทร (2561) กล่าวว่าการทับซ้อนพื้นที่ความเชื่อและด้านประเพณีของท้องถิ่นและบริบทของแต่ละพื้นที่ด้วยและการที่เทศบาลจะเพิ่มประสิทธิภาพในดูแลที่สาธารณะประโยชน์ ควรให้ความสำคัญกับการรังวัดขอบเขตที่สาธารณะประโยชน์ การสร้างองค์ความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึกร่วมกันในการดูแลรักษาที่สาธารณะประโยชน์แก่ประชาชนในชุมชนควบคู่ไปกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการเรื่องนี้ด้วย เช่นเดียวกับ พกษา เครือแสง, วรญา จตุพัฒน์รังสี และพรสวรรค์ มณีทอง (2562) กล่าวว่าประชาชนขาดจิตสำนึก ไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยกันแก้ไขปัญหา โดยอ้างว่าตนมีสิทธิเพราะอาศัยอยู่ในพื้นที่มาตั้งแต่บรรพบุรุษ และที่สำคัญประชาชนไม่ทราบกฎหมายเกี่ยวกับที่ดินอันเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการราชการของหน่วยงานภาครัฐที่ดูแล

4. ด้านพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวความคิดของ พกษา เครือแสง, วรญา จตุพัฒน์รังสี และพรสวรรค์ มณีทอง (2562) กล่าวว่าหากในท้องถิ่นมีการประชาสัมพันธ์ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างทั่วถึง เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจปัญหาและบทบาทหน้าที่ของกฎหมายสามารถอธิบายแก่ประชาชนได้ และมีกฎหมายเฉพาะที่รวบรวมใช้บังคับกับท้องถิ่นได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายหลักของประเทศ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและให้เกิดประสิทธิภาพของการบริหารจัดการภาครัฐ บรรเทาผลกระทบจากการดำเนินคดีในศาล สร้างบรรทัดฐานที่เป็นธรรมภายใต้หลักธรรมาภิบาล และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ร่วมกันดูแลรักษาคุ้มครองและป้องกันผลกระทบที่จะตามมาจากปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะ จะเห็นได้ว่าผู้นำชุมชนเป็นผู้ใกล้ชิดและคอยช่วยเหลือทุกข์สุขของประชาชน มีส่วนสำคัญที่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านกฎหมายอย่างทั่วถึง ปลูกจิตสำนึกให้ร่วมกันช่วยแก้ไขปัญหา สร้างบรรทัดฐานที่เป็นธรรมและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เช่นเดียวกับ ชูติกาญจน์ จุ้ยช่วย และอรนนท์ กลั่นทปุระ (2563) กล่าวว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านบางรายมีผลประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว ทำให้ชาวบ้านไม่ไว้วางใจ สอดคล้องกับระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทผู้ปกครองท้องที่ในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะประโยชน์ทุ่งภูเขาทอง จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. ด้านจัดให้มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวความคิดของ ชูติกาญจน์ จุ้ยช่วย และอรนนท์ กลั่นทปุระ (2563) กล่าวว่าสภาพปัญหาเกิดจากหลักเขตไม่ชัดเจน มีการโยกย้ายทำลายหมุดแนวเขต เจ้าหน้าที่มีการผลัดเปลี่ยนตลอดเวลา

6. ด้านจัดให้มีทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวความคิดของ สกิต คุณ บุญเรือน, วชิรินทร์ สุทธิชัย และสิทธิพร สุนทร (2561) กล่าวว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวน 6 ด้าน คือ ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยด้านกฎหมายและการกระจายอำนาจ ปัจจัยด้านการบริหารและการจัดการ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ และปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร สามารถเขียนสมการในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณประโยชน์ เช่น ปัจจัยในด้านเศรษฐกิจและสังคม การทับซ้อนพื้นที่ความเชื่อและด้านประเพณีของท้องถิ่นและบริบทของแต่ละพื้นที่ด้วยและการที่เทศบาลจะเพิ่มประสิทธิภาพในดูแลที่สาธารณประโยชน์ ควรให้ความสำคัญกับการรณรงค์สอดแทรกที่สาธารณประโยชน์ การสร้างองค์ความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึก ร่วมกันในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์แก่ประชาชนในชุมชนควบคู่ไปกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการเรื่องนี้ด้วย เช่นเดียวกับ วุฒิเวช ภูทองไชย, วชิรินทร์ สุทธิชัย, สิทธิพร สุนทร และภัณฑิลา น้อยเจริญ (2565) กล่าวว่าแนวทางที่แก้ไขปัญหาการใช้ที่ดินสาธารณะประโยชน์ให้หน่วยงานรัฐให้ความรู้เรื่องที่ดินสาธารณะประโยชน์ทั้งในเรื่องกฎหมาย การใช้ประโยชน์มาหากินจากพื้นที่หรือใช้เลี้ยงสัตว์ มีหน่วยงานกลางหรือคนกลางช่วยแก้ไขปัญหาคือขอพิพาทฯ นอกจากนี้ผู้ใหญ่บ้าน คนในชุมชนหรือคนในพื้นที่ และมีการตรวจสอบพื้นที่ดินสาธารณะประโยชน์อย่างเป็นธรรมและลงโทษคนหรือหน่วยงานที่บุกรุก

7. ด้านระงับข้อพิพาทและรับรองแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวความคิดของ ชุตติกาญจน์ จุ้ยช่วย และอรนนท์ กลั่นทพฺระ (2563) กล่าวว่า สภาพปัญหาเกิดจากหลักเขตไม่ชัดเจน มีการโยกย้ายทำลายหมุดแนวเขต เจ้าหน้าที่มีการผลัดเปลี่ยนตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นนายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัดและกำนัน ผู้ใหญ่บ้านบางรายมีผลประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว ทำให้ชาวบ้านไม่ไว้วางใจ สอดคล้องกับระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทผู้ปกครองท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ทุ่งภูเขาทอง จังหวัดกาญจนบุรี.

การอภิปรายผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ ตำบลห้วยข้าวเก่า อำเภอจุน จังหวัดพะเยา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ

จากการศึกษานี้พบว่า ผู้นำชุมชนมีบทบาทมาก ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้าน สอดคล้องกับ พระมหาวิเศษ กนตธมโม (มั่งคั่ง) (2562) กล่าวว่าผู้นำบางท่านอยู่ใต้บารมีของผู้มีอำนาจในท้องถิ่น พอมีปัญหาเกิดขึ้นจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ บทบาทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เช่นเดียวกับ ชุตติกาญจน์ จุ้ยช่วย และอรนนท์ กลั่นทพฺระ (2563) กล่าวว่าประชาชนที่มีความเห็นต่อบทบาทผู้นำชุมชนและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นกับบทบาทของผู้นำชุมชนตามปัจจัยประชากรศาสตร์ อยู่ในระดับน้อย โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ในพื้นที่ใกล้เคียงและพื้นที่สาธารณประโยชน์พื้นที่ที่มีการบุกรุก

1.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการใช้ประโยชน์ที่สาธารณประโยชน์ร่วมกัน

1.3 ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกฝ่ายมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อที่สาธารณประโยชน์ ใช้กฎกติการ่วมกันด้วยความเสมอภาค มาตรการเดียวกัน ไม่ละเว้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์เปรียบเทียบกับต่างประเทศ เพื่อนำมาปรับใช้ในประเทศไทย

2.2 ควรศึกษาบูรณาการทุกภาคส่วนในการร่วมกันดูแล รักษา ใช้ประโยชน์ร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อส่งเสริมบทบาทผู้ปกครองท้องถิ่น มีการปฏิบัติที่แตกต่างกันหรือไม่

2.3 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาที่สาธารณประโยชน์ในพื้นที่ใกล้เคียงว่ามีแนวทางปฏิบัติในทิศทางเดียวกันหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงมหาดไทย. (2561). คู่มือ สนับสนุนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับที่ดินของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย.

กุลชลี วรรณโร. (2563). บทบาทการปกครองท้องถิ่นในปัจจุบัน : การศึกษาความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา. คณะวิทยาการจัดการ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ชุติกายุจน์ จัวยช่วย และอรอนันท์ กลั่นทพฺระ (2563). ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้ปกครองท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเขาหลวง จังหวัดกาญจนบุรี. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พลกษา เครือแสง. (2562). การศึกษาความรู้ความเข้าใจเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน.

ทรัพย์ ศรีสะอาด. (2562). บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษากรณีอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ. สถาบันการจัดการแห่งแปซิฟิก.

พระมหาวิเศษ กนตธมโม (มั่งคั่ง). (2562). บทบาทผู้นำฝ่ายปกครองในการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชน อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มงคล นาฏกระสูตร (2562). ทฤษฎีสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา. สืบค้นจาก

<https://www.scribd.com/document/18009834/ทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา>

วิภา รุ่งจรัส และพัชรี ศิลารัตน์. (2560). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสาร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน
3 กรกฎาคม-ธันวาคม 2560.

วุฒิเวช ฤกษ์ไชย และคณะ. (2565). **รูปแบบการจัดการใช้ที่ดินสาธารณะประโยชน์ของชุมชน
ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม**. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. วารสาร Journal of
Modern Learning Development. ปีที่ 7 ฉบับที่ 6 ประจำเดือนกรกฎาคม 2565.

สถิตคุณ บุญเรือน (2561). **การสังเคราะห์รูปแบบ การดูแลที่ดินสาธารณะประโยชน์ในพื้นที่จังหวัด
ร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.

อนัญญา ศุภจรรยาวงศ์. (2563). **บทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่พึงประสงค์ในอนาคต**. วารสารศิลปะการ
จัดการ, 4(3).

อนุวัตร กองพันธ์. (2560). **บทบาททางการเมืองของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอเมือง
จังหวัด ปทุมธานี**. (ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรังสิต.

Allport, Gordon W. (2009). **Pattern and growth in personality**. New York : Holt,
Rinehart and Winston.

Owens, R. G., Miantao, S., et al. (1987). **Organizational behavior in Education**
(p. 207). Central China Normal University' Press.

Yamane, T. (1973). **Statistics: An introductory analysis (3 rd ed.)**. New York : Harper
and Row Publications.

Yamane, T. (1967). **Statistics: An introductory analysis**.